

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Auto-Suni Oy
Harapaisentie 2
53500 Lappeenranta

Asia: Auto-Suni Oy-nimistä yhtiötä (y-tunnus 1589543-3) koskeva valvonta-asia

Päätös

Etelä-Suomen aluehallintovirasto määrää Auto-Suni Oy:n maksettavaksi sadankymmenen tuhannen (110 000) euron suuruisen seuraamusmaksun.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle ja sen täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.

Kuuleminen

Etelä-Suomen aluehallintovirasto varasi 27.10.2023 päivätyllä kuulemiskirjeellä Auto-Suni Oy:lle (jäljempänä *ilmoitusvelvollinen, yritys, yhtiö*) tilaisuuden ennen asian ratkaisemista lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä sellaisista vaatimuksista ja selvityksistä, jotka saattavat vaikuttaa asian ratkaisuun.

Ilmoitusvelvollisen antama kirjallinen selvitys kirjattiin saapuneeksi aluehallintovirastoon 27.11.2023.

Päätöksen perustelut

1 Taustaa

Rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä annettua lakia (444/2017, jäljempänä *rahanpesulaki, ResL*) sovelletaan lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 24 kohdan mukaan liike- tai ammattitoimintana tavaroita myyvään tai välittävään siltä osin kuin maksetaan tai otetaan vastaan maksusuorituksena käteistä yhtenä suorituksena tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina yhteensä vähintään 10 000 euroa.

Auto-Suni Oy on rahanpesulain tarkoittama ilmoitusvelvollinen siltä osin kuin rahanpesulain mukainen kynnysarvo ylittyy.

Rahanpesulain 7 luvun 1 §:n 4 kohdan mukaan aluehallintovirasto valvoo lain 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13–14, 16–18 ja 20–26 kohdassa tarkoitettuja ilmoitusvelvollisia.

Toimivaltaisena valvontaviranomaisena Etelä-Suomen aluehallintovirasto suoritti Auto-Suni Oy:n toimipaikassa Lappeenrannassa rahanpesulain noudattamista koskevan tarkastuksen 12.1.2023. Tarkastus toteutettiin selvityspyynnöin sekä toimipisteessä tapahtuneella tarkastuksella.

Tarkastus ulotettiin koskemaan yrityksen toimintaa vain siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen oli ottanut vastaan maksusuorituksia käteisenä yhtenä suorituksena tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina vähintään 10 000 euroa. Muut liiketapahtumat rajattiin tarkastuksen ulkopuolelle.

Tarkastuskertomus ESAVI/30985/2022 valmistui 24.4.2023, jota ennen yritykselle annettiin mahdollisuus kommentoida tarkastuskertomusluonnosta. Tarkastushavainnot ilmenevät tarkemmin tarkastuskertomuksesta.

Suorittamassaan tarkastuksessa aluehallintovirasto havaitsi rahanpesulain noudattamisessa useita puutteita. Aluehallintoviraston käsityksen mukaan ilmoitusvelvollinen on laiminlyönyt tai rikkonut:

1. ResL:n 2 luvun 3 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut laatinut riskiarviota ja ResL 3 luvun 1 §:ää, kun se ei ollut yksilöinyt ja arvioinut asiakassuhteeseen liittyviä riskejä;
2. ResL:n 3 luvun 2 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut todentanut asiakkaidensa henkilöllisyyksiä;
3. ResL:n 3 luvun 6 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut tunnistanut ja pitänyt yllä riittäviä tietoja asiakkaan tosiasiallisista edunsaajista;
4. ResL:n 3 luvun 13 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut olemassa asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelyjä asiakkaan tai tämän tosiasiallisten edunsaajien poliittisen vaikutusvallan toteamiseksi;
5. ResL:n 3 luvun 3 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut säilyttänyt kaikkia lainkohdan edellyttämiä asiakkaan tuntemistietoja;
6. ResL:n 3 luvun 4 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut hankkinut tietoja asiakkaansa toiminnasta, kiinnittänyt huomioita epätavallisiin liiketoimiin taikka selvittänyt liiketoimeen liittyvien varojen alkuperää;
7. ResL:n 9 luvun 1 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut huolehtinut työntekijöiden koulutusvelvoitteen täyttämisestä taikka laatinut omaan toimintaansa soveltuvia toimintaohjeita;
8. ResL:n 7 luvun 8 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut riippumatonta kanavaa rahanpesulain säännösten ja määräysten epäillystä rikkomisesta ilmoittamiseksi; sekä

9. ResL:n 5 luvun 3 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut hakeutunut rahanpesun valvontarekisteriin.

2 Riskiarviota ja riskiperusteista arviointia koskevat puutteet

2.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 2 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on laadittava riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Riskiarvio on päivitettävä säännöllisesti. Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on otettava riskiarvion laadinnassa huomioon toimintansa luonne, koko ja laajuus. Ilmoitusvelvollisella on oltava edellä mainitut tekijät huomioon ottaen riittävät toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien vähentämiseksi ja tehokkaaksi hallitsemiseksi. Pykälän 3 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on laadittava toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta sekä seurattava ja kehitettävä niihin liittyviä toimenpiteitä. Oikeushenkilön hallituksen, vastuunalaisen yhtiömiehen tai muun vastaavassa asemassa olevan ylimpään johtoon kuuluvan henkilön on hyväksyttävä toimintaperiaatteet, menettelytavat ja valvonta sekä seurattava ja kehitettävä niihin liittyviä toimenpiteitä.

ResL 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on asiakassuhteeseen liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä arvioidessaan otettava huomioon uusiin ja jo olemassa oleviin asiakkaisiin, maihin tai maantieteellisiin alueisiin, tuotteisiin, palveluihin ja liiketoimiin sekä jakelukanaviin ja teknologioihin liittyvät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskit (riskiperusteinen arviointi). Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle, että ilmoitusvelvollisen rahanpesulaissa säädetyt asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seuranta koskevat menetelmät ovat riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta.

2.2 Tarkastushavainnot

Auto-Suni Oy ei ollut laatinut lain edellyttämää riskiarviota.

Auto-Suni Oy ei ollut myöskään arvioinut asiakassuhteisiin liittyviä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskejä.

2.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Vastineessaan Auto-Suni Oy ei kiistä tarkastuksessa havaittuja puutteita, vaan kertoo suhtautuvansa asiaan erittäin vakavasti, ja heti tarkastuskäynnin jälkeen se on ryhtynyt parantamaan puutteelliseksi havaittuja toimintatapojaan.

Tarkastuskäynnin jälkeen Auto-Suni Oy on laatinut 23.1.2023 päivätyn riskiarvion, jonka se toimitti aluehallintovirastolle vastineensa liitteenä.

2.4 Johtopäätökset

Ilmoitusvelvollisella on ollut velvollisuus laatia rahanpesulain 2 luvun 3 §:n tarkoittama asianmukainen riskiarvio rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien tunnistamiseksi ja arvioimiseksi. Ilmoitusvelvollinen ei kuitenkaan ollut laatinut riskiarviota. Lisäksi ilmoitusvelvollisella on ollut rahanpesulain 3 luvun 1 §:ssä tarkoitettu velvollisuus suorittaa asiakassuhteiden riskiperusteista arviointia.

Ilmoitusvelvollisen riskiarvion on tullut olla valmiina 31.12.2017 lukien. Ilmoitusvelvollisella ei kuitenkaan ole ollut rahanpesulain edellyttämää riskiarviota ennen kuin 23.1.2023, jolloin riskiarvio laadittiin aluehallintoviraston suorittaman rahanpesulain mukaisen tarkastuksen jälkeen.

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että ilmoitusvelvollinen on ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin tarkastuksen jälkeen. Riskiarvion laatimista vasta tarkastuksen jälkeisenä ajankohtana ei kuitenkaan voida ottaa huomioon hallinnollista seuraamusta määrättäessä. Hallinnollisen seuraamuksen perusteena on se asiantila, joka yrityksessä vallitsi tarkastushetkellä.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen noudattaa ResL 2 luvun 3 §:n 1, 2 ja 3 momenttia riskiarvion laatimisesta sekä 3 luvun 1 §:n 2 momenttia riskiperusteisesta arvioinnista.

3 Asiakkaan tunnistamista ja henkilöllisyyden todentamista koskevat puutteet

3.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta, jos se ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi ResL:n 3 luvussa säädettyjä toimia. Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle, että ilmoitusvelvollisen asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seurantaa koskevat menetelmät ovat riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta.

ResL 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys vakituista asiakassuhdetta perustettaessa. Lisäksi ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaansa ja todennettava tämän henkilöllisyys, jos asiakkuus on satunnainen ja liiketoimen suuruus tai toisiinsa kytkeytyvien liiketoimien suuruus yhteensä on vähintään 10 000 euroa. Pykälän 3 momentin mukaan silloin,

kun joku toimii asiakkaan lukuun (edustaja) ilmoitusvelvollisen tulee tunnistaa ja todentaa myös edustajan henkilöllisyys sekä varmistaa edustajan oikeus toimia asiakkaan puolesta. Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen tulee tunnistaa asiakkaansa ja todentaa asiakkaan henkilöllisyys asiakassuhdetta perustettaessa taikka viimeistään ennen kuin asiakas saa määräysvaltaansa liiketoimeen sisältyvät varat tai muun omaisuuden tai ennen kuin liiketoimi on suoritettu loppuun.

3.2 Tarkastushavainnot

Ilmoitusvelvollisen kertoman mukaan asiakkaan (luonnolliset henkilöt) henkilöllisyys todennetaan henkilöllisyysasiakirjasta, josta otetaan kopio. Yritysassiakkaiden (oikeushenkilöt) todentamiseen käytetään kaupparekisteriotetta. Yritysassiakkaan edustajan edustusoikeus varmistetaan kaupparekisteriotteesta.

Aluehallintoviraston tarkastushavainnot eivät tue yrityksen tarkastuksella kertomaa. Tarkastushavaintojen perusteella Auto-Suni Oy ei todenna sellaisten asiakkaiden henkilöllisyyksiä, jotka maksavat käteisenä yhtenä suorituksena tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina yhteensä vähintään 10 000 euroa.

Tarkastuksella aluehallintovirasto valitsi yrityksen asiakasluettelosta 17 käteisasiakasta, joista kerätyt tiedot pyydettiin tarkastuksella nähtäväksi. Asiakkaista vain yhden henkilöllisyys oli todennettu. Asiakkaiden (kauppasopimuksen numero) 9277, 32943, 28920, 29705, 31054, 30303, 30888, 35233, 17094, 20401, 20553, 20736, 20508, 29221, 12269 ja 30119 henkilöllisyyttä ei ollut todennettu.

Tehtyyn asiakasotantaan osui vain yksi oikeushenkilöasiakas (asiakas 12269). Ilmoitusvelvollinen ei voinut näyttää todentaneensa oikeushenkilöä, sillä tätä koskevia tietoja ei ollut säilytetty. Myöskään asiakkaan edustajan henkilöllisyyttä ei ollut todennettu.

3.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Vastineessaan Auto-Suni Oy ei kiistä tarkastuksessa havaittuja puutteita, vaan kertoo suhtautuvansa asiaan erittäin vakavasti, ja heti tarkastuskäynnin jälkeen se on ryhtynyt parantamaan puutteellisiksi havaittuja toimintatapojaan.

Vastineessaan ilmoitusvelvollinen kertoi tulkinneensa lakia väärin luullen, että 10 000 euron raja olisi kauppa- eikä asiakaskohtainen. Siten ilmoitusvelvollinen ei ole ollut tietoinen siitä, että rahanpesulakia tulisi soveltaa myös toisiinsa kytkeytyviin käteissuorituksiin.

Vastineessaan ilmoitusvelvollinen kertoi kynnyksarvon ylittäneitä käteissuorituksia olevan vähän verrattuna sen kokonaisliiketoimintaan. Vastineen mukaan aluehallintoviraston tarkastuksessa havaittiin 1.7.2019 jälkeen tapahtuneita, kauppakohtaisia yli 10.000 euron maksuja kaksi kappaletta, joista viimeisin heinäkuussa 2021. Tasan 10.000 euron maksuja havaittiin kuusi kappaletta ajalla 07/2019–05/2021.

Vastineessaan ilmoitusvelvollinen pyytää, että seuraamusharkinnassa otettaisiin huomioon sen toteuttamat korjaukset toimintatapoihin. Tarkastuksen jälkeen ilmoitusvelvollinen on laatinut kirjallisen ohjeistuksen, jonka mukaan käteisenä saa ottaa vastaan vain alle 9 000 euroa. Raja on asiakaskohtainen. Koska rahanpesulain mukaisen raja-arvon asiakaskohtaista ylitymistä on vaikea valvoa, ilmoitusvelvollinen on erikseen kieltänyt sen palveluksessa olevia hyväksymästä autojen tukkumyyjiltä käteistä rahaa maksumuorituksena ollenkaan. Ohjeistus sisältää yksityiskohtaiset toimintaohjeet vahvaksi tunnistamiseksi myös sääntörikkomuksen varalta, jolloin rahanpesulain velvoitteet (henkilöllisyyden todentaminen ja dokumentointi, tosiasiallisten edunsaajien todentaminen ja dokumentointi, PEP-kysely, rahojen alkuperän selvittäminen ja dokumentointi, epäilyttävästä liiketoiminnasta ilmoittaminen) tulisivat sovellettavaksi. Ohje on jaettu koko automyyntin henkilöstölle ja kaikille kassaa hoitaville henkilöille 19.1.2023, 22.5.2023 ja 30.8.2023

3.4 Johtopäätökset

Auto-Suni Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus tunnistaa asiakkaansa ja todentaa tämän henkilöllisyys. Silloin, kun liiketoimet ovat tapahtuneet edustajaa käyttäen, ilmoitusvelvollisella on ollut rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 3 momentin mukainen velvollisuus tunnistaa edustaja ja todentaa myös edustajan henkilöllisyys.

Ilmoitusvelvollinen ei kuitenkaan ole todentanut asiakkaan tai tämän edustajan henkilöllisyyttä. Puute on koskenut systemaattisesti lähes kaikkia ilmoitusvelvollisen asiakkaita sekä asiakkaan edustajaa, sillä tarkastetuista asiakkuuksista vain yhden asiakkaan henkilöllisyys oli todennettu.

Tarkastushavaintojen perusteella ilmoitusvelvollisella ei ole ollut olemassa menettelytapoja rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvien asiakkaiden henkilöllisyyksien todentamisesta. Ilmoitusvelvollisella ei ollut olemassa toimintaansa soveltuvia toimintaohjeita asiakkaiden tuntemista koskevista menettelyistä, eikä tarkastuksella kerrotut toimintamallit asiakkaan henkilöllisyyden todentamisesta tarkastushavaintojen perusteella pitäneet paikkaansa.

Ilmoitusvelvollinen on vastineessaan kertonut korjanneensa menettelynsä asiakkaan henkilöllisyyden todentamiseksi. Mikäli joku yhtiön palveluksessa oleva rikkoisi sen sisäistä ohjeistusta siitä, ettei rahanpesulain

soveltamisalaan kuuluvia liiketoimia enää toteuteta, ilmoitusvelvollinen on luonut kirjalliset toimintaohjeet lain edellyttämistä toimenpiteistä, jotka sen tulee tehdä asiakkaan tuntemiseksi.

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että ilmoitusvelvollinen on ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin tarkastuksen jälkeen. Hallinnollisen seuraamuksen määräämisen kannalta asialla ei kuitenkaan ole merkitystä, sillä hallinnollisen seuraamuksen perusteena on se asiantila, joka yrityksessä vallitsi tarkastushetkellä.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 2 §:n 1 ja 3 momentissa tarkoitetun velvoitteen todentaa asiakkaan tai tämän edustajan henkilöllisyys.

4 Tosiasiallisten edunsaajien tunnistamista koskevat puutteet

4.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 3 luvun 1 §:n 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollinen ei saa perustaa asiakassuhdetta, jos se ei pysty toteuttamaan asiakkaan tuntemiseksi ResL:n 3 luvussa säädettyjä toimia. Pykälän 4 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on voitava osoittaa valvontaviranomaiselle, että ilmoitusvelvollisen asiakkaan tuntemista ja jatkuvaa seurantaa koskevat menetelmät ovat riittävät rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskin kannalta.

ResL:n 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on tunnistettava ja pidettävä yllä riittäviä, tarkkoja ja ajantasaisia tietoja asiakkaan tosiasiallisista edunsaajista ja tarvittaessa todennettava näiden henkilöllisyys. Sen lisäksi ilmoitusvelvollisen on asiakkaaseen liittyviin rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskeihin nähden asianmukaisella tavalla ja riittävässä laajuudessa selvitettävä, käyttääkö joku muu määräysvaltaa asiakkaassa. 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen tulee pitää kirjaa tosiasiallista edunsaajaa koskevista tunnistamistoimenpiteistä.

ResL:n 3 luvun 3 §:n 2 momentin 6 kohdan mukaan asiakkaan tuntemista koskevista tiedoista on säilytettävä oikeushenkilön tosiasiallisten edunsaajien nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus ja sen puuttuessa kansalaisuus sekä tarvittaessa tarkempi kuvaus omistus- ja määräysvaltarakenteesta.

ResL:n 9 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan ilmoitusvelvollisella tulee olla omaan toimintaansa soveltuvia toimintaohjeita asiakkaiden tuntemista koskevista menettelyistä.

4.2 Tarkastushavainnot

Tarkastuksella Auto-Suni Oy kertoi, ettei se pääsääntöisesti tunnista yritysasiakkaiden tosiasiallisia edunsaajia. Yrityksen kertoman mukaan se saattaa joskus satunnaisesti tunnistaa asiakkaan tosiasialliset edunsaajat kaupallisesta palvelusta, mutta kyse on poikkeustilanteesta, ei tavanomaisesta toimintatavasta.

Tarkastuksella aluehallintovirasto valitsi yrityksen asiakasluettelosta 17 käteisasiakasta, joista kerätyt tiedot pyydettiin tarkastuksella nähtäväksi. Tehtyyn asiakasotantaan osui vain yksi oikeushenkilöasiakas (asiakas 12269). Tämän asiakkaan tosiasiallisia edunsaajia ei ollut tunnistettu, eikä näiden tuntemistietoja ollut siten myöskään selvitetty.

4.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollisen vastine asiakkaan tuntemistietojen osalta on esitelty kohdassa 3.3. Ilmoitusvelvollinen ei ole lausunut nimenomaisesti tosiasiallisten edunsaajien tunnistamista koskevasta puutteesta, vaan toteaa yleisesti, ettei se kiistä aluehallintoviraston havaitsemia puutteita ja pyytää aluehallintovirastoa ottamaan huomioon sen suorittamat välittömät korjaukset sen toimintatapoihin.

4.4 Johtopäätökset

Auto-Suni Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 6 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus tunnistaa asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja. Ilmoitusvelvollisella ei kuitenkaan ole ollut selkeitä käytännössä luotuja menettelytapoja taikka kirjallista ohjeistusta tosiasiallisten edunsaajien tunnistamisesta. Ilmoitusvelvollinen ei ollut tunnistanut ainoan aluehallintoviraston suorittamaan otantaan osuneen oikeushenkilöasiakkaan tosiasiallisia edunsaajia.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen noudattaa rahanpesulain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvoitetta tunnistaa ja pitää yllä riittäviä, tarkkoja ja ajantasaisia tietoja asiakkaan tosiasiallisesta edunsaajasta.

5 Asiakkaan poliittisen vaikutusvallan toteamista koskevat puutteet

5.1 Sovellettavat säännökset

ResL:n 3 luvun 13 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisella tulee olla asianmukaiset riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvat menettelyt sen toteamiseksi, onko asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja, tai onko hän ollut poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti

vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani.

5.2 Tarkastushavainnot

Tarkastuksen perusteella Auto-Suni Oy:llä ei ole olemassa riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelyjä sen toteamiseksi, onko asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö tai tällaisen henkilön läheinen. Ilmoitusvelvollinen ei ole laatinut riskiarviota, eikä se siten ole voinut perustaa menettelytapojaan riskiperusteiseen arviointiin.

Tarkastuksella ilmoitusvelvollinen kertoi, ettei se ole selvittänyt asiakkaiden tai näiden tosiasiallisten edunsaajien poliittista vaikutusvaltaa. Aluehallintoviraston tarkastamasta 17 asiakkaasta yhdenkään asiakkaan tai asiakkaan tosiasiallisen edunsaajan poliittista vaikutusvaltaa ei ollut selvitetty.

5.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollisen vastine asiakkaan tuntemistietojen osalta on esitelty kohdassa 3.3. Ilmoitusvelvollinen ei vastineessaan lausunut nimenomaisesti asiakkaan poliittisen vaikutusvallan toteamisesta.

5.4 Johtopäätökset

Auto-Suni Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 13 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus luoda asianmukaiset riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvat menettelytavat sen toteamiseksi, onko asiakas tai asiakkaan tosiasiallinen edunsaaja, tai onko hän ollut poliittisesti vaikutusvaltainen henkilö, poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön perheenjäsen tai poliittisesti vaikutusvaltaisen henkilön yhtiökumppani.

Ilmoitusvelvollisella ei kuitenkaan ollut olemassa asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelytapoja asiakkaan tai asiakkaan tosiasiallisen edunsaajan poliittisen vaikutusvallan toteamiseksi. Poliittisen vaikutusvallan selvittämisen tarpeellisuutta ei ollut myöskään arvioitu, sillä ilmoitusvelvollinen ei ollut laatinut lainkaan riskiarviota, jossa asiaan olisi voitu ottaa kantaa. Näin ollen poliittisen vaikutusvallan selvittämättä jättäminen ei perustu ilmoitusvelvollisen suorittamaan riskiperusteiseen arviointiin. Koska asiakkaan poliittista vaikutusvaltaa ei ollut selvitetty, ei ilmoitusvelvollinen ole voinut toiminnassaan tunnistaa mahdollisia tilanteita, joissa asiakkaaseen olisi tullut soveltaa tehostettua menettelyä asiakkaan tuntemiseksi.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 13 §:ää asianmukaisista menettelyistä poliittisen vaikutusvallan toteutukseksi.

6 Asiakkaan tuntemistietojen säilyttämistä koskevat puutteet

6.1 Sovellettavat säännökset

ResL 3 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on pidettävä kaikki asiakkaan tuntemista ja liiketoimia koskevat asiakirjat ja tiedot ajan-
tasaisina ja olennaisina. Tiedot on säilytettävä luotettavalla tavalla viiden
vuoden ajan vakituisen asiakassuhteen päättymisestä.

ResL 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukaan asiakkaan tuntemista koskevista
tiedoista on säilytettävä muun muassa asiakkaan henkilötunnus (kohta 1),
edustajan syntymäaika ja henkilötunnus (kohta 2), oikeushenkilön hallituk-
sen jäsenten täydelliset nimet, syntymäajat ja kansalaisuudet (kohta 4),
tosiasiallisten edunsaajien nimi, syntymäaika ja suomalainen henkilötunnus
ja sen puuttuessa kansalaisuus (kohta 6), henkilöllisyyden todentamisessa
käytetyn asiakirjan nimi, asiakirjan numero tai muu tunnistetieto ja myön-
täjä taikka kopio asiakirjasta (kohta 7), tiedot asiakkaan toiminnasta, lii-
ke-toiminnan laadusta ja laajuudesta, taloudellisesta asemasta, perusteet lii-
ketoimen tai palvelun käytölle ja tiedot varojen alkuperästä sekä muut 4
§:n 1 momentissa tarkoitettut asiakkaan tuntemiseksi hankitut tarpeelliset
tiedot (kohta 8) sekä selonottovelvollisuuden sekä poliittisesti vaikutusval-
taiseen henkilöön liittyvän tehostetun tuntemisvelvollisuuden täyttämiseksi
hankitut välttämättömät tiedot (kohta 9).

6.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushavaintojen perusteella Auto-Suni Oy:n suorittama asiakkaan
tunteminen on ollut monin paikoin riittämätöntä, ja useiden rahanpesulain
edellyttämien asiakastietojen selvittäminen on laiminlyöty. Siltä osin kuin
rahanpesulain edellyttämiä asiakastietoja ei alun perinkään ole hankittu, ei
asiakastietojen säilyttämättä jättämiseen kohdistu erillistä moitetta, vaan
lain edellyttämien tietojen puuttuminen on ollut välitön seuraus yrityksen
muista laiminlyönneistä.

Tarkastuksella havaittiin kuitenkin joitain sellaisia asiakkaan tuntemistieto-
jen hankkimista ja säilyttämistä koskevia puutteita, jotka eivät tule jo arvi-
oiduksi yrityksen muita laiminlyönnejä käsiteltäessä.

Ilmoitusvelvollinen ei ollut hankkinut ja säilyttänyt kahden asiakkaan
(29221 sekä 30119) sekä yhden asiakkaan (12269) edustajan henkilötun-
nusta.

Ilmoitusvelvollinen ei ollut hankkinut ja säilyttänyt otantaan osuneen ainoan oikeushenkilöasiakkaan (12269) hallituksen jäsenten nimiä, syntymäaikoja ja kansalaisuuksia.

6.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollisen vastine asiakkaan tuntemistietojen osalta on esitelty kohdassa 3.3. Ilmoitusvelvollinen ei vastineessaan lausunut nimenomaisesti asiakkaan tuntemistietojen keräämistä ja säilyttämistä koskevista puutteista.

6.4 Johtopäätökset

Auto-Suni Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 3 §:n 2 momentin mukainen velvollisuus hankkia ja säilyttää asiakkaan ja tämän edustajan henkilötunnus sekä asiakkaan hallitusta koskevat tiedot.

Tietojen säilyttäminen on kuitenkin yksittäistapauksissa laiminlyöty.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 3 luvun 3 §:n 2 momentin 1, 2 ja 4 kohtaa siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut säilyttänyt kaikkia lain edellyttämiä asiakkaan tuntemistietoja.

7 Selonotto- ja ilmoitusvelvollisuuden täyttämiseen liittyvät puutteet

7.1 Sovellettavat säännökset

ResL 3 luvun 4 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on hankittava tietoja asiakkaansa ja tämän tosiasiallisen edunsaajan toiminnasta, liiketoiminnan laadusta ja laajuudesta sekä perusteista palvelun tai tuotteen käyttämiselle. Pykälän 2 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on järjestettävä asiakkaan toiminnan laatuun ja laajuuteen, asiakassuhteen pysyvyyteen ja kestoon sekä riskeihin nähden riittävä seuranta sen varmistamiseksi, että asiakkaan toiminta vastaa sitä kokemusta ja tietoa, joka ilmoitusvelvollisella on asiakkaasta ja tämän toiminnasta. Tekoaikaan voimassa olleen 3 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on erityisesti kiinnitettävä huomiota liiketoimiin, jotka rakenteeltaan tai suuruudeltaan taikka ilmoitusvelvollisen koon tai toimipaikan osalta poikkeavat tavanomaisesta. Samoin on menettävä, jos liiketoimilla ei ole ilmeistä taloudellista tarkoitusta tai ne eivät sovi yhteen sen kokemuksen tai tietojen kanssa, jotka ilmoitusvelvollisella on asiakkaasta. Tarvittaessa liiketoimeen liittyvien varojen alkuperä on selvitettävä.

ResL 9 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan ilmoitusvelvollisella tulee olla omaan toimintaansa soveltuvia toimintaohjeita asiakkaiden tuntemista

koskevista menettelyistä sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvästä asiakasta koskevien tietojen hankkimisesta, jatkuvasta seurannasta ja selonottovelvollisuudesta sekä ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta.

Tekoaikaan voimassa olleen ResL:n 4 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on täytettävänsä selonottovelvollisuuden viipymättä ilmoitettava rahanpesun selvittelykeskukselle epäilyttävästä liiketoimesta tai terrorismin rahoittamisen epäilystä.

7.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushavaintojen perusteella Auto-Suni Oy:llä ei ollut olemassa asianmukaisia toimintaohjeita tai menettelytapoja epäilyttävien liiketoimien havaitsemiseksi, selonottovelvollisuuden täyttämiseksi ja epäilyttävistä liiketoimista ilmoittamiseksi.

Tarkastuksella ilmoitusvelvollinen kertoi, ettei se ole koskaan havainnut epäilyttäviä liiketoimia. Käytännössä ilmoitusvelvollisen kykyä havaita epäilyttäviä liiketoimia voidaan pitää heikentyneenä, sillä ilmoitusvelvollinen on laiminlyönyt kauttaaltaan omaan toimintaansa ja asiakkaisiinsa liittyvien riskien tunnistamisen ja arvioimisen sekä asiakkaan tuntemiseen liittyvien toimenpiteiden suorittamisen. Lisäksi ilmoitusvelvollisella ei ole ollut sisäisiä toimintaohjeita epäilyttävien liiketoimien havaitsemisesta tai niistä ilmoittamisesta. Yritys ei ollut myöskään suullisesti ohjeistanut työntekijöitään asiassa.

Ilmoitusvelvollinen on vuosien aikana ottanut vastaan useita käteismaksuja, joiden määrä yhtenä taikka toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina on vähintään 10 000 euroa. Vaikka näiden käteismaksujen suuruus on ollut huomattava ja vastaavat käteismaksut ovat olleet niin Auto-Suni Oy:n liiketoiminnassa kuin toimialalla yleisesti äärimmäisen poikkeuksellisia, ei ilmoitusvelvollinen ole koskaan selvittänyt yhteenkään liiketoimeen käytettyjen varojen alkuperää. Yhtään ilmoitusta epäilyttävästä liiketoimesta ei ollut tehty.

Tarkastuksella yritys kertoi sillä olevan sisäinen, suullinen ohjeistus, jonka mukaan yli 10 000 euron käteissuorituksia ei oteta vastaan lainkaan. Kerrottua suullista ohjeistusta ei kuitenkaan ole yrityksessä noudatettu, sillä yrityksellä on ollut useita vähintään 10 000 euron käteissuorituksia sekä yksittäisinä että toisiinsa kytkeytyvinä maksutapahtumina.

7.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Ilmoitusvelvollinen ei vastineessaan lausunut nimenomaisesti selonottovelvollisuuden ja ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä liittyvistä puutteista.

Vastineessaan Auto-Suni Oy ei kiistä tarkastuksessa havaittuja puutteita, vaan kertoo suhtautuvansa asiaan erittäin vakavasti. Ilmoitusvelvollinen kertoi tulkinneensa lakia väärin luullen, että 10 000 euron raja olisi kauppa-eikä asiakaskohtainen. Siten ilmoitusvelvollinen ei ole ollut tietoinen siitä, että rahanpesulakia tulisi soveltaa myös toisiinsa kytkeytyviin käteissuorituksiin.

Vastineessaan ilmoitusvelvollinen kertoi kynnyksarvon ylittäneitä käteissuorituksia tehdyn vähäisessä määrin toiminnan laajuuteen ja liikevaihtoon nähden, ja rahanpesulain valvontarekisteriä koskevan säännön voimaantulon jälkeen (1.7.2019) tapaukset ovat olleet yksittäisiä. Vastineen mukaan aluehallintoviraston tarkastuksessa havaittiin 1.7.2019 jälkeen tapahtuneita, kauppaakohtaisia yli 10 000 euron maksuja kaksi kappaletta, joista viimeisin heinäkuussa 2021. Tasan 10 000 euron maksuja havaittiin kuusi kappaletta ajalla 07/2019–05/2021. Kyseisenä ajanjaksona autokauppojen määrä oli yhteensä lähes 8 000 kappaletta.

Vastineessaan ilmoitusvelvollinen pyytää, että seuraamusharkinnassa otettaisiin huomioon sen toteuttamat korjaukset toimintatapoihin. Tarkastuksen jälkeen ilmoitusvelvollinen on laatinut kirjallisen ohjeistuksen, jonka mukaan käteisenä saa ottaa vastaan vain alle 9 000 euroa. Raja on asiakaskohtainen. Koska rahanpesulain mukaisen raja-arvon asiakaskohtaista ylitymistä on vaikea valvoa, ilmoitusvelvollinen on erikseen kieltänyt sen palveluksessa olevia hyväksymästä autojen tukkumyyjiltä käteistä rahaa maksumuorituksena ollenkaan. Ohjeistus sisältää yksityiskohtaiset toimintaohjeet vahvaksi tunnistamiseksi myös sääntörikkomuksen varalta, jolloin rahanpesulain velvoitteet (henkilöllisyyden todentaminen ja dokumentointi, tosiasiallisten edunsaajien todentaminen ja dokumentointi, PEP-kysely, rahojen alkuperän selvittäminen ja dokumentointi, epäilyttävästä liiketoiminnasta ilmoittaminen) tulisivat sovellettavaksi. Ohje on jaettu koko automyynnin henkilöstölle ja kaikille kassaa hoitaville henkilöille 19.1.2023, 22.5.2023 ja 30.8.2023. Lisäksi ilmoitusvelvollinen on laatinut riskiarvion rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen riskien tunnistamiseksi ja ehkäisemiseksi.

Vastineen mukaan aluehallintoviraston tarkastuksessa ilmenneet epäkohdat eivät ole olleet tahallisia, ja toimenpiteet toimintatapojen korjaamiseksi on aloitettu välittömästi tarkastuskäynnin jälkeen.

7.4 Johtopäätökset

Auto-Suni Oy:llä on ollut rahanpesulain 3 luvun 4 §:n 3 momentin mukainen velvollisuus kiinnittää huomiota tavanomaisesta poikkeaviin liiketoimiin ja tarvittaessa selvittää liiketoimeen liittyvien varojen alkuperä. Lisäksi ilmoitusvelvollisella on ollut rahanpesulain 4 luvun 1 §:n 1 momentin

mukainen velvollisuus tehdä epäilyttävää liiketoimea koskeva ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle.

Aluehallintovirasto katsoo kaikkien ilmoitusvelvollisen toiminnassa esiintyneiden kynnyksarvon ylittäneiden liiketoimien olevan lain tarkoittamia tavanomaisesta poikkeavia liiketoimia, joihin ilmoitusvelvollisen olisi tullut kiinnittää huomiota ja joihin liittyvien varojen alkuperä olisi tullut selvittää. Käteisen käyttö on vähentynyt Suomessa merkittävästi, jonka vuoksi kynnyksarvon ylittävää käteismaksua voidaan pitää epätavanomaisena jo sen suuruuden vuoksi. Myös ilmoitusvelvollisen omassa liiketoiminnassa kynnyksarvon ylittävät käteismaksut ovat olleet hyvin poikkeuksellisia liiketoimia. Ilmoitusvelvollinen on itsekin vastineessaan korostanut liiketoimien poikkeuksellista luonnetta, sillä ilmoitusvelvollisen mukaan heinäkuun 2019 ja toukokuun 2021 välisenä ajanjaksona kaikkien autokauppojen määrä on ollut lähes 8 000 kappaletta. Näistä autokaupoista kynnyksarvon ylittävät käteismaksut ovat olleet vain yksittäisiä. Näin ollen on selvää, että liiketoimiin olisi tullut kiinnittää huomiota niiden poikkeuksellisen luonteen vuoksi. Liiketoimiin käytettävien varojen alkuperä olisi tullut selvittää, erityisesti, kun otetaan huomioon suuriin käteismaksuihin liittyvä rahanpesun riski. Tästä huolimatta ilmoitusvelvollinen ei ollut täyttänyt selonottovelvollisuuttaan yhdenkään liiketoimen kohdalla.

Ilmoitusvelvollinen ei ollut myöskään tehnyt yhtäkään ilmoitusta epäilyttävästä liiketoimesta. Edellä kerrotuin tavoin ilmoitusvelvollisen vastaanottamissa käteismaksuissa on ollut kyse hyvin poikkeuksellisista liiketoimista niin yleisesti kuin ilmoitusvelvollisen omaankin liiketoimintaan peilaten. Ilmoitusvelvollinen ei ollut hankkinut taikka saanut mitään selaista luotettavaa selvitystä liiketoimiin käytettyjen varojen alkuperästä, minkä perusteella ilmoituksen olisi voinut jättää tekemättä. Näin ollen aluehallintovirasto katsoo, että ilmoitusvelvollisen olisi tullut tehdä epäilyttävää liiketoimea koskeva ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle kaikista tarkastelun kohteena olleista kaupoista.

Ilmoitusvelvollinen on omassa vastineessaan viitannut liiketoimiin, jotka on suoritettu rahanpesulain valvontarekisteriä koskevan säännön voimaantulon jälkeen (1.7.2019). Tältä osin aluehallintovirasto huomauttaa, että muut rahanpesulain veloitteet ovat koskeneet ilmoitusvelvollista jo ennen sanottua ajankohtaa. Nyt voimassa oleva rahanpesulaki (444/2017) on tullut voimaan 3.7.2017 ja aluehallintovirasto on kohdistanut tarkastuksensa asiakkaisiin, jotka ovat suorittaneet kynnyksarvon ylittäviä käteisliiketoimia Auto-Suni Oy:ssä 1.1.2018 jälkeen. Aluehallintoviraston tarkastamia asiakkuuksia oli yhteensä 17 kappaletta, joista osa oli suorittanut lukuisia käteisliiketoimia ilmoitusvelvollisessa asiakashistoriansa aikana. Ilmoitusvelvollinen on kuulunut rahanpesulain soveltamisalan piiriin myös aiemman rahanpesulain (503/2008) aikaan, jolloin lakia sovellettiin vähintään 15 000

euron suuruisiin käteismaksuihin. Kyse ei siten ole sääntelystä, joka olisi koskenut ilmoitusvelvollista vasta heinäkuusta 2019 alkaen, vaan aluehallintovirasto ulottaa tarkastelunsa kaikkiin 17 asiakkuuteen.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen noudattaa rahanpesulain 3 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettua selonottovelvollisuutta sekä 4 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvollisuutta tehdä epäilyttävää liiketoimea koskeva ilmoitus rahanpesun selvittelykeskukselle. Laiminlyönnit koskevat kaikkia aluehallintoviraston tarkastelun kohteena olleita liiketoimia.

8 Työntekijöiden kouluttamista sekä sisäisiä toimintaohjeita koskevat puutteet

8.1 Sovellettavat säännökset

Tarkastushetkellä voimassa olleen ResL:n 9 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on huolehdittava, että sen työntekijät saavat koulutuksen rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen varmistamiseksi. Ilmoitusvelvollisen on nimettävä henkilö, joka vastaa rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen sisäisestä valvonnasta, jos se on perusteltua ilmoitusvelvollisen koko ja luonne huomioon ottaen. Ilmoitusvelvollisen on nimettävä myös henkilö, joka vastaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen sisäisestä valvonnasta, jos se on perusteltua ilmoitusvelvollisen koko ja luonne huomioon ottaen.

ResL:n 9 luvun 1 §:n 3 momentin mukaan ilmoitusvelvollisella tulee lisäksi olla omaan toimintaansa soveltuvia toimintaohjeita asiakkaiden tuntemista koskevista menettelyistä sekä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvästä asiakasta koskevien tietojen hankkimisesta, jatkuvasta seurannasta ja selonottovelvollisuudesta sekä ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta.

8.2 Tarkastushavainnot

Auto-Suni Oy ei ole järjestänyt rahanpesulain koulutusta työntekijöilleen. Yritys ei ole kouluttanut työntekijöitään esimerkiksi suorittamaan rahanpesulain edellyttämiä tuntemistoimenpiteitä, havainnoimaan epäilyttäviä liiketoimia taikka täyttämään selonottovelvollisuutta.

Ilmoitusvelvollisen kertoman mukaan rahoitusyhtiöt ovat järjestäneet automyyjille koulutusta osamaksurahoitukseen liittyen. Tarkastuksella saadun tiedon mukaan koulutus on sisältänyt osion asiakkaan tunnistamisesta. Asiasta kysyttäessä yritys kertoi, ettei kukaan rahoitusyhtiön järjestämään koulutukseen osallistuneista myyjistä ollut koskaan havainnut, ettei

yrityksessä noudateta rahanpesulain velvoitteita. Yrityksen kertoman ja tarkastushavaintojen perusteella on ilmeistä, että rahoitusyhtiön järjestämä koulutus ei ole ollut riittävää koulutusvelvoitteen täyttämiseksi. Ilmoitusvelvollinen ei myöskään ole nimennyt johdostaan henkilöä, joka vastaa rahanpesulain säännösten noudattamisen valvonnasta, vaikka yrityksen koko ja luonne huomioiden se olisi ollut perusteltua.

Auto-Suni Oy:lla ei myöskään ole ollut toimintaansa soveltuvia toimintaohjeita asiakkaiden tuntemista koskevista menettelyistä eikä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvästä asiakasta koskevien tietojen hankkimisesta, jatkuvasta seurannasta ja selonottovelvollisuudesta sekä ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta.

Ainoa asiaan liittyvä ohjeistus on ollut suullinen ohje, jonka mukaan 10 000 euron ylittäviä käteismaksusuorituksia ei tule ottaa vastaan. Yrityksessä ei kuitenkaan ole noudatettu ohjeistusta, vaan kynnyksarvon ylittäviä käteissuorituksia on tarkastelujakson aikana ollut useita.

8.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Auto-Suni Oy ei vastineessaan kiistä havaittuja puutteita, mutta pyytää aluehallintovirastoa ottamaan seuraamuksen harkinnassa huomioon sen toteuttamat välittömät korjaukset toimintatapoihinsa.

Tarkastuksen jälkeen ilmoitusvelvollinen on laatinut kirjallisen ohjeistuksen käteisen rahan vastaanottamisesta. Ohjeen mukaan käteisenä saa ottaa vastaan vain alle 9.000 euroa. Raja on asiakaskohtainen. Koska rahanpesulain mukaisen raja-arvon asiakaskohtaista ylittymistä on vaikea valvoa, ilmoitusvelvollinen on erikseen kieltänyt sen palveluksessa olevia hyväksymästä autojen tukkumyyjiltä käteistä rahaa maksusuorituksena ollenkaan. Siltä varalta, että sääntörikkomuksia tapahtuisi, ohjeistus sisältää yksityiskohtaiset toimintaohjeet asiakkaan tuntemistoimenpiteistä (henkilöllisyyden todentaminen ja dokumentointi, tosiasiallisten edunsaajien todentaminen ja dokumentointi, PEP-kysely, rahojen alkuperän selvittäminen ja dokumentointi, epäilyttävästä liiketoiminnasta ilmoittaminen). Ohje on jaettu koko automyynnin henkilöstölle ja kaikille kassaa hoitaville henkilöille 19.1.2023, 22.5.2023 ja 30.8.2023.

Lisäksi automyynnin johto, automyyjät ja myyntisihteerit ovat dokumentusti osallistuneet kevään 2023 aikana Finva Finanssikoulutuksen ja Autoalan Keskusliiton yhteistyössä toteuttamalle kurssille "Autoalan rahoituskurssi". Kurssi on sisältänyt viisi verkkokurssia ja osaamistestin. Sen aihealueisiin ovat kuuluneet ajoneuvorahoituksen sääntely ja rahoitustyyppit, asiakkaan tunteminen, rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen ja tietosuoja.

Lisäksi ilmoitusvelvollinen on liittynyt rahanpesun valvontarekisteriin 2023 päästäkseen aluehallintoviraston tiedotuksen ja koulutuksen piiriin ja pysyäkseen ajantasaisesti tietoisina sitä koskevista velvoitteista, vaikka sillä onkin ohjeistus, ettei se enää suorita rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvia käteiskauppoja.

8.4 Johtopäätökset

Auto-Suni Oy:llä on ollut rahanpesulain 9 luvun 1 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus huolehtia työntekijöiden kouluttamisesta. Lisäksi ilmoitusvelvollisella on ollut rahanpesulain 9 luvun 1 §:n 3 momentin mukainen velvollisuus laatia omaan toimintaansa soveltuvat toimintaohjeet rahanpesulain keskeisten velvoitteiden noudattamisesta.

Tarkastushetkellä ilmoitusvelvollinen ei kuitenkaan ollut järjestänyt koulutusta taikka laatinut toimintaohjeita. Ilmoitusvelvollisella ei ole ollut mitään ohjeistusta asiakkaiden tuntemista koskevista menettelyistä eikä rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseen liittyvästä asiakasta koskevien tietojen hankkimisesta, jatkuvasta seurannasta ja selonottovelvollisuudesta taikka ilmoitusvelvollisuuden noudattamisesta. Tarkastuksella aluehallintovirasto ei kuullut työntekijöitä, mutta ottaen huomioon tarkastuksella havaitut tarkastettuja liiketoimia koskevat puutteet, on ilmeistä, etteivät työntekijät ole olleet tietoisia esimerkiksi asiakkaan tuntemista koskevista velvoitteista taikka selonotto- ja ilmoitusvelvollisuudesta.

Aluehallintovirasto pitää hyvänä, että ilmoitusvelvollinen on ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin tarkastuksen jälkeen. Aluehallintovirasto pitää ohjeistuksen laatimista sekä kouluttautumista hyvänä, vaikkei ilmoitusvelvollisen toimintaan jatkossa sovellettaisi rahanpesulakia, mikäli se noudattaa uutta sisäistä ohjeistustaan toiminnassaan. Hallinnollisen seuraamuksen määräämisen kannalta asialle ei kuitenkaan voida antaa merkitystä, sillä hallinnollisen seuraamuksen perusteena on se asiantila, joka yrityksessä vallitsi tarkastushetkellä.

Näin ollen aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen noudattaa rahanpesulain 9 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua velvoitetta huolehtia työntekijöiden kouluttamisesta sekä rahanpesulain 9 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua velvoitetta laatia omaan toimintaan soveltuvat toimintaohjeet.

9 Sisäistä ilmoituskanavaa koskevat puutteet

9.1 Sovellettavat säännökset

ResL 7 luvun 8 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisella on oltava menettelytavat, joita noudattamalla sen palveluksessa olevat tai asiamiehet

voivat ilmoittaa sen sisällä riippumattoman kanavan kautta rahanpesulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten epäilystä rikkomisesta.

9.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushetkellä Auto-Suni Oy:llä ei ollut käytössään sisäistä ilmoituskanavaa.

Tarkastuksella yritys kertoi sillä olevan whistleblower-direktiivin mukainen ilmoituskanava työn alla. Ilmoitusvelvollisen mukaan se ei ollut ollut tietoinen, että rahanpesulaki edellyttää sisäistä ilmoituskanavaa.

9.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Vastineessaan ilmoitusvelvollinen kertoo, että sisäinen ilmoituskanava on toteutettu teknisesti yhteistyössä keskuskauppakamarin kanssa syksyllä 2023. Ilmoitusvelvollinen on aiemmin tulkinnut, että sitä koskee yli 50 henkilöä työllistävien organisaatioiden siirtymäaika (17.12.2023).

9.4 Johtopäätökset

Auto-Suni Oy:llä on ollut rahanpesulain 7 luvun 8 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus luoda menettelytavat, joita noudattamalla sen palveluksessa olevat tai asiamiehet voivat ilmoittaa sen sisällä riippumattoman kanavan kautta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten epäilystä rikkomisesta. Velvoite tulee rahanpesulaista ja se on ollut voimassa aina 3.7.2017 lähtien, jolloin nykyinen rahanpesulaki tuli voimaan.

Kun lain edellyttämiä menettelytapoja ei Auto-Suni Oy:ssä ole vielä tarkastushetkellä ollut, aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen noudattaa rahanpesulain 7 luvun 8 §:n velvoitetta sanotuista menettelytavoista.

10 Rahanpesun valvontarekisteri

10.1 Sovellettavat säännökset

ResL 5 luvun 1 §:n 1 momentin mukaan rahanpesun valvontarekisteriä koskevaa lukua sovelletaan sellaisiin 1 luvun 2 §:n 1 momentin 13, 14, 16–18 ja 20–26 kohdassa tarkoitettuihin ilmoitusvelvollisiin, jotka eivät ole toimilupavalvottavia tai velvollisia rekisteröitymään valvontaviranomaisen ylläpitämään muuhun kuin 5 luvussa tarkoitettuun rekisteriin.

ResL 5 luvun 3 §:n 1 momentin mukaan ilmoitusvelvollisen on tehtävä hakemus rahanpesun valvontarekisteriin merkitsemiseksi 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun ilmoitusvelvollinen tulee rahanpesulain soveltamisalan piiriin.

10.2 Tarkastushavainnot

Tarkastushetkellä tammikuussa 2023 Auto-Suni Oy ei ollut hakeutunut rahanpesun valvontarekisteriin.

Tarkastuksen aikana Auto-Suni Oy katsoi, että sen ei tarvitse hakeutua rekisteriin, koska edellisestä rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvasta käteissuorituksesta oli kulunut aikaa yli vuosi.

Rahanpesun valvontarekisteriä koskeva säännös on tullut voimaan 1.7.2019. Yrityksen olisi tullut hakeutua rahanpesun valvontarekisteriin jo tuolloin, sillä yritys on suullisesta, sisäisestä ohjeestaan huolimatta ottanut vastaan säännöllisesti kynnyсарvorajan ylittäviä käteissuorituksia. Tarkastushavaintojen mukaan ilmoitusvelvollinen on harjoittanut useita vuosia rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa rekisteröitymättä.

Auto-Suni Oy on jättänyt hakemuksen rahanpesun valvontarekisteriin 30.5.2023 ja se on rekisteröity 7.6.2023 toimialanaan tavarakauppa.

10.3 Ilmoitusvelvollisen vastine

Vastineessaan ilmoitusvelvollinen kertoi suorittaneensa vain yksittäisiä kynnyсарvon ylittäviä liiketoimia sen jälkeen, kun rahanpesun valvontarekisteriä koskevat säännökset tulivat voimaan (1.7.2019).

Tarkastuskäynnin jälkeen ilmoitusvelvollinen on laatinut uuden ohjeistuksen, jonka mukaan se vastaanottaa vain alle 9 000 euroa käteismaksuina, jolloin rahanpesulain säännökset eivät tule sovellettaviksi. Ilmoitusvelvollinen on kuitenkin liittynyt rahanpesun valvontarekisteriin kesäkuussa 2023 päästäkseen aluehallintoviraston tiedotuksen ja koulutuksen piiriin ja pysyäkseen ajantasaisesti tietoisena sitä koskevista velvoitteista.

10.4 Johtopäätökset

Auto-Suni Oy:llä on ollut rahanpesulain 5 luvun 3 §:n 1 momentin mukainen velvollisuus hakeutua rahanpesun valvontarekisteriin 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun ilmoitusvelvollinen tulee rahanpesulain soveltamisalan piiriin. Rahanpesun valvontarekisteriä koskevat säännökset tulivat voimaan 1.7.2019.

Ensimmäinen kynnyсарvon ylittävä kauppa rahanpesun valvontarekisteriä koskevan säännöksen voimaantulon jälkeen on ollut heti heinäkuussa 2019. Ilmoitusvelvollista koskeva rekisteröintivelvollisuus on alkanut viimeistään tuolloin. Ilmoitusvelvollinen ei kuitenkaan ollut hakeutunut rahanpesun valvontarekisteriin ennen kuin kesällä 2023. Näin ollen ilmoitusvelvollinen on harjoittanut useita vuosia rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvaa toimintaa rekisteröitymättä rahanpesun valvontarekisteriin.

Aluehallintovirasto katsoo ilmoitusvelvollisen laiminlyöneen rahanpesulain 5 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun velvoitteen hakea rekisteröitäväksi rahanpesun valvontarekisteriin. Aluehallintovirasto ei kuitenkaan määrää hallinnollista seuraamusta rekisteröitymisvelvoitteen rikkomisesta.

Rahanpesulain 8 luvun 1 §:n 1 momentin 11 kohdan mukaan aluehallintovirasto voi määrätä rikemaksun sille, joka laiminlyö velvoitteen hakeutua rekisteröitäväksi rahanpesun valvontarekisteriin. Seuraamusmaksua ei rekisteröintivelvoitteen laiminlyömisestä voida määrätä. Tästä syystä yhteistä seuraamusmaksua määrättäessä lukuun ei oteta rekisteröintivelvoitteen laiminlyöntiä. Koska Auto-Suni Oy:lle määrätään yhteinen seuraamusmaksu sen muiden laiminlyöntien ja rikkomusten vuoksi, aluehallintovirasto katsoo, ettei erillisen rikemaksun määrääminen seuraamusmaksun lisäksi ole perusteltua.

11 Seuraamusmaksun määrääminen

Edellä esitetyin perustein aluehallintovirasto toteaa ilmoitusvelvollisen tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti ja järjestelmällisesti laiminlyöneen tai rikkoneen rahanpesulain velvoitteita.

Aluehallintovirasto määrää ResL:n 8 luvun 3 §:n 1 momentin nojalla Auto-Suni Oy:lle seuraamusmaksun sen johdosta, että ilmoitusvelvollinen on tahallaan tai huolimattomuudesta vakavasti ja järjestelmällisesti laiminlyönyt noudattaa seuraavia säännöksiä:

1. ResL:n 2 luvun 3 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut laatinut riskiarviota ja ResL 3 luvun 1 §:ää, kun se ei ollut yksilöinyt ja arvioinut asiakassuhteeseen liittyviä riskejä;
2. ResL:n 3 luvun 2 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut todentanut asiakkaidensa henkilöllisyyksiä;
3. ResL:n 3 luvun 6 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut tunnistanut ja pitänyt yllä riittäviä tietoja asiakkaan tosiasiallisista edunsaajista;
4. ResL:n 3 luvun 13 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut olemassa asianmukaisia riskiperusteiseen arviointiin pohjautuvia menettelyjä asiakkaan tai tämän tosiasiallisten edunsaajien poliittisen vaikutusvallan toteamiseksi;

5. ResL:n 3 luvun 3 §:ää siltä osin, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut säilyttänyt kaikkia lainkohdan edellyttämiä asiakkaan tuntemistietoja;
6. ResL:n 3 luvun 4 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut hankkinut asiakasta koskevia tietoja, seurannut asiakassuhdetta jatkuvasti ja ottanut selvää asiakkaan epätavallisista liiketoimista;
7. ResL:n 9 luvun 1 §:ää, kun ilmoitusvelvollinen ei ollut järjestänyt työntekijöiden koulutusta taikka laatinut toimintaohjeita; sekä
8. ResL:n 7 luvun 8 §:ää, kun ilmoitusvelvollisella ei ollut menettelytapoja rahanpesulain rikkomusepäilystä ilmoittamiseen.

Auto-Suni Oy on toiminnassaan laiminlyönyt rahanpesulain noudattamisen käytännössä kokonaan. Koska rahanpesulain velvoitteiden noudattaminen on laiminlyöty järjestelmällisesti ja kauttaaltaan, aluehallintoviraston on haastavaa arvioida sitä, mitä yksittäistä laiminlyöntiä olisi pidettävä kaikkein moitittavimpana tekona. Ottaen huomioon ilmoitusvelvollisen harjoittama liiketoiminta, jossa on otettu vastaan suuria käteissuorituksia, aluehallintovirasto arvioi selonottovelvollisuuden sekä epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen tekemisen laiminlyönnit erityisen moitittaviksi teoiksi.

Rahanpesulaissa säädetyn hallinnollisen seuraamuksen määrääminen ei edellytä, että rahanpesua tai terrorismin rahoittamista olisi ilmoitusvelvollisen laiminlyönnin tai rikkomuksen vuoksi tosiasiallisesti tapahtunut tai että sitä olisi edes voinut tapahtua. Nyt käsillä olevassa tapauksessa laiminlyönnit ovat olleet omiaan vaarantamaan rahanpesulain tarkoituksen toteutumisen. Auto-Suni Oy ei ollut suorittanut niitä toimenpiteitä, joita kynnysarvon ylittäviä käteissuorituksia maksavalta tai vastaanottavalta laissa edellytetään rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämiseksi tai paljastamiseksi. Vastaanottamalla suuria käteismaksuja varojen alkuperää selvittämättä ja epäilyttävästä liiketoimesta ilmoittamatta ilmoitusvelvollinen on altistunut toiminnassaan merkittävälle rahanpesun riskille. Laiminlyönneistä johtuvan vahingollisen seurauksen (rahanpesun) syntyminen tai syntymättä jääminen on näissä tilanteissa ollut täysin sattumanvaraista.

Myös asiakkaan tai tämän edustajan henkilöllisyyden todentamisen laiminlyöntiä on pidettävänä vakavana rikkomuksena. Asiakkaan tunnistaminen ja henkilöllisyyden todentaminen ovat rahanpesulain keskeisimpiä asiakkaan tuntemiseen liittyviä velvollisuuksia, joiden avulla ilmoitusvelvollinen varmistuu siitä, kenen kanssa se asioi, ja kenen toimeksiannosta ja varoilla liiketoimia tehdään. Samasta syystä ilmoitusvelvollisen on tunnistettava asiakkaan tosiasialliset edunsaajat. Jos ilmoitusvelvollinen ei pysty tunnistamaan asiakasta ja todentamaan tämän henkilöllisyyttä taikka tunnistamaan asiakkaan tosiasiallisia edunsaajia, ei ilmoitusvelvollinen saa perustaa asiakassuhdetta tai suorittaa liiketoimea.

Edellä mainittujen velvoitteiden keskeisyyden vuoksi aluehallintovirasto arvioi laiminlyönnit vakaviksi. Lisäksi aluehallintovirasto pitää laiminlyönnejä järjestelmällisinä, sillä velvoitteet on jätetty täysin noudattamatta usean vuoden ajan. Näistä syistä aluehallintovirasto pitää seuraamusmaksun määräämistä perusteltuna.

Aluehallintovirasto määrää edellä mainituista laiminlyönneistä tai rikkomuksista yhteisen seuraamusmaksun rahanpesulain 8 luvun 3 §:n 1 momentin 1, 1a, 2, 3, 4, 5, 9, 11 ja 12 kohdan perusteella.

Rahanpesulain 8 luvun 5 §:n 2 momentin mukaan seuraamusmaksun suuruus saa olla enintään joko kaksi kertaa niin suuri kuin teolla tai laiminlyönneillä saavutettu hyöty, jos se on määritettävissä, tai miljoona euroa, sen mukaan kumpi on korkeampi. Tässä tapauksessa laiminlyönneillä saavutettu hyöty ei ole tarkasti laskettavissa, jolloin seuraamusmaksun enimmäismäärä on miljoona euroa.

Aluehallintovirasto on seuraamusmaksun määrää koskevassa kokonaisarviossa ottanut huomioon menettelyn laadun, laajuuden ja kestoajan. Ilmoitusvelvollinen on toiminnassaan laiminlyönyt kauttaaltaan rahanpesulain velvoitteiden noudattamisen. Laiminlyönnit ovat jatkuneet useita vuosia, ja ilmoitusvelvollinen on korjannut menettelynsä vasta tarkastuksen jälkeen. Arvioinnissa on kuitenkin huomioitu se, että rahanpesulakia sovelletaan Auto-Suni Oy:n toimintaan vain siltä osin, kun kyse on ollut vähintään 10 000 euron käteismaksusta yhtenä suorituksena tai toisiinsa kytkeytyvinä suorituksina.

Aluehallintovirasto pitää seuraamusmaksun mitoittamisen lähtökohtana ilmoitusvelvollisen vakavimpia laiminlyönnejä, eli selonottovelvollisuuden ja epäilyttävää liiketoimea koskevan ilmoituksen tekemisen laiminlyöntiä. Ilmoitusvelvollisen muut seuraamusmaksun alaiset rahanpesulain laiminlyönnit on otettu huomioon seuraamusmaksun määrää korottavina tekijöinä huomioiden kuitenkin laiminlyöntien osittainen keskinäinen yhteys.

Oikeudenmukaista seuraamusmaksua mitattaessa aluehallintovirasto on huomioinut kokonaisarvioinnissa Auto-Suni Oy:n taloudellisen aseman. Auto-Suni Oy:n liikevaihto vuonna 2022 oli tilinpäätöstietojen mukaan 84 829 852 euroa ja tilikauden tulos oli 628 708 euroa. Aluehallintovirasto arvion mukaan Auto-Suni Oy:n kokoisessa yrityksessä rahanpesulain velvoitteiden kokonaisvaltaisesta laiminlyömisestä tulisi seurata ankarin mahdollinen seuraamusmaksu eli miljoona euroa. Aluehallintovirasto on kuitenkin kohtuullistanut seuraamusmaksun määrää huomattavasti pienemmäksi sen vuoksi, että rahanpesulakia on tarkasteluajanjaksona sovellettu vain hyvin pieneen osaan ilmoitusvelvollisen kokonaisliiketoiminnasta.

Ilmoitusvelvollinen on vastineessaan pyytänyt, että aluehallintovirasto ottaisi harkinnassaan huomioon sen toteuttamat välittömät korjaukset sen noudattamiin toimintatapoihin. Ilmoitusvelvollinen on muun muassa laatinut kirjallisen ohjeen, jonka mukaan se vastaanottaa vain alle 9 000 euron käteismaksuja, jolloin rahanpesulaki ei tule enää yrityksessä sovellettavaksi. Lisäksi ilmoitusvelvollinen on muun muassa laatinut riskiarvion sekä yksityiskohtaiset toimintaohjeet siltä varalta, että joku yhtiön palveluksessa oleva sanottua ohjetta vielä rikkoisi. Vaikka aluehallintovirasto pitää hyvänä, että ilmoitusvelvollinen on ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin tarkastuksen jälkeen, vasta tarkastuksen jälkeisenä ajankohtana tehtyjä toimenpiteitä ei voida pitää oma-aloitteisina ja riittävinä, eikä näin ollen ottaa lieventävänä tekijänä huomioon hallinnollista seuraamusta määrättäessä. Hallinnollisen seuraamuksen perusteena on se asiantila, joka yrityksessä on vallinnut tarkasteltavana olevana ajanjaksona taikka viimeistään tarkastushetkellä. Tarkastuksen jälkeen tehdyt toimenpiteet rajautuvat tämän tarkastelun ulkopuolelle. Lisäksi silloinkin, kun aluehallintovirasto määrää ilmoitusvelvolliselle hallinnollisen seuraamuksen, aluehallintovirasto myös edellyttää, että ilmoitusvelvollinen korjaa ne puutteet, joiden vuoksi hallinnollinen seuraamus on määrätty, mikäli se jatkaa rahanpesulain soveltamisalaan kuuluvaa liiketoimintaa.

Suorittamansa kokonaisarvioinnin perusteella aluehallintovirasto määrää Auto-Suni Oy:lle sadankymmenen tuhannen (110 000) euron suuruisen seuraamusmaksun päätöksessä todetuista rahanpesulain velvoitteiden laiminlyönneistä.

Seuraamusmaksu määrätään maksettavaksi valtiolle. Seuraamusmaksun täytäntöönpanosta huolehtii Oikeusrekisterikeskus.

ResL:n 8 luvun 8 §:n mukaisesti seuraamusmaksupäätös julkistetaan aluehallintoviraston verkkosivuilla.

Sovellettavat säännökset

Laki rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä (444/2017) 1 luku 2 §, 2 luku 3 §, 3 luku 1, 2, 3, 4, 6 ja 13 §, 4 luku 1 §, 5 luku 1 ja 3 §, 7 luku 1 ja 8 §, 8 luku 1, 3, 5 ja 8 § sekä 9 luku 1 §.

Hallintolaki (434/2003) 34 § ja 36 §.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen siten kuin laissa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019) säädetään. Muutoksenhakuohje on liitteenä.

Päätöstä seuraamusmaksun määräämisestä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

Lisätietoja

Ylitarkastaja Raisa Badiali, p. 0295 016 624, raisa.badiali@avi.fi

Liitteet

Valitusosoitus (Liite 1)

Maksuosoitus (Liite 2)

Jakelu

Auto-Suni Oy

Elinkeinovalvontayksikön päällikkö

Ilkka Heikkilä

Ylitarkastaja

Raisa Badiali

Tämä asiakirja ESAVI/40133/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument ESAVI/40133/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Badiali Raisa 31.01.2024 07:44

Ratkaisija Heikkilä Ilkka 31.01.2024 08:51